

**ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ**

Εαρινό εξάμηνο 2016-2017

Εξεταστέα ύλη Κοινωνιογλωσσολογίας (Μ.Κακριδή)

(Η' εξάμ. Γλωσσ., ΜΝΕΦ, Κλασικού, Σλαβικών σπουδών, επιλογή Γαλλικού κλπ.)

I. Οι σημειώσεις στην ηλεκτρονική τάξη είναι προσβάσιμες σε όλους/ες.

Τα βιβλία τα οποία έχουν προταθεί για το μάθημα είναι τα εξής:

(α) Αργύρης ΑΡΧΑΚΗΣ & Μαριάννα ΚΟΝΔΥΛΗ 2011: *Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας*. Τρίτη αναθεωρημένη έκδοση. Αθήνα: Νήσος.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ Γιάννης 2000: *Κοινωνιογλωσσολογία (Μικρή Εισαγωγή)*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.

II. Το μάθημα πρέπει να μελετηθεί κατά ενότητες, σύμφωνα με το hand-out που έχει μοιραστεί στην τάξη (βλ. και ηλεκτρονική τάξη, αρχείο 1). Εννοείται πως, γενικά, ό,τι έχει συζητηθεί στις παραδόσεις ανήκει στην ύλη του μαθήματος.

Οι ενότητες που αποτελούν την εξεταστέα ύλη του μαθήματος κατανομούνται ως εξής στα αρχεία της ηλεκτρονικής τάξης και στα υπό επιλογή βιβλία:

(1) Γενικά για την κοινωνιογλωσσολογία:

Ηλεκτρονική τάξη, αρχεία 3,4,5.

(2) Κοινωνιογλωσσική ανισότητα: η αρχή της ισοτιμίας των γλωσσών, κοινωνιογλωσσική ανισότητα στην υπόσταση (*status*), τη δομή και τη χρήση γλωσσικών ποικιλιών, ανισότητα στο επίπεδο της γλωσσικής διεπίδρασης, τρόποι διάδοσης της κοινωνιογλωσσικής ανισότητας και τρόποι αντιμετώπισής της. Γλώσσα και φύλο. Γλώσσα και ευγένεια (ενικός-πληθυντικός, προσφωνήσεις). Η έννοια της *πρότυπης γλώσσας*. Στάσεις απέναντι στη γλώσσα.

(Α) Ηλεκτρονική τάξη, αρχεία 6, 7a,b, 8, 9.

(B) (α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 3: *Κοινωνιογλωσσική ανισότητα*, κεφάλαια 3.1., 3.2., 3.3., 3.4.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ: Κεφάλαιο 9: *Γλώσσα και φύλο*

Κεφάλαιο 10: *Οικειότητα και ευγένεια*

Κεφάλαιο 11: *Γλώσσα και κοινωνική ανισότητα*

(3) Γλωσσική ποικιλότητα και γλωσσικές ποικιλίες: παράγοντες και είδη ποικιλότητας, ποικιλίες με βάση τον χρήστη (*γεωγραφικές διάλεκτοι, κοινωνιόλεκτοι*) και με βάση τη χρήση (*λειτουργικές ποικιλίες, επίπεδα ύφους*). Τα ιδιώματα των νέων. Η έννοια της *επικοινωνιακής ικανότητας*.

(Α) Ηλεκτρονική τάξη, αρχεία 10, 11, 12a,b, 13.

(B)(α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 2: *Διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας*, κεφάλαια 2.1., 2.3.1.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ: Κεφάλαιο 3: *Γλωσσική διαφοροποίηση*

(4) Οι τρεις μεγάλες έρευνες του William Labov: μέθοδος και γενικότερα συμπεράσματα.

- (A) Ηλεκτρονική τάξη, αρχεία 14a,b,c,d.
(B) (α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 2: *Διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας*, κεφάλαια 2.2.1., 2.2.2., 2.2.6. (όλο).

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ [ΠΡΟΣΟΧΗ: Η ενότητα δεν καλύπτεται στο συγκεκριμένο βιβλίο, βλ. ηλεκτρονική τάξη και δικές σας σημειώσεις από το μάθημα.]

(5) Η σχέση του γλωσσικού «λάθους» με την ποικιλότητα και τη γλωσσική μεταβολή
Πρότυπη γλώσσα → «λάθος» → γλωσσική ποικιλία → γλωσσική μεταβολή

(A) Ηλεκτρονική τάξη, αρχεία 15a,b.

(B) [ΠΡΟΣΟΧΗ: Η ενότητα δεν καλύπτεται σε κανένα από τα δυο βιβλία, βλ. μόνο ηλεκτρονική τάξη και δικές σας σημειώσεις από το μάθημα.]

(6) Άλλοι ερευνητές και τύποι κοινωνιογλωσσικής έρευνας:

B. Bernstein: σχολική αποτυχία, η έννοια του *διευρυμένου* και του *περιορισμένου* κώδικα και η αμφισβήτησή της, η θεωρία της γλωσσικής ανεπάρκειας.

(A) Ηλεκτρονική τάξη, αρχείο 16.

(B) (α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 3: *Κοινωνιογλωσσική ανισότητα*, κεφάλαιο 3.5.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ: Κεφάλαιο 11, 11.1.

D. Hymes: η εθνογραφία της επικοινωνίας

(A) Ηλεκτρονική τάξη, αρχείο 17.

(B) (α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 2: *Διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας*, κεφάλαιο 2.3.1., 2.3.2.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ: Το κεφάλαιο δεν καλύπτεται στο συγκεκριμένο βιβλίο, βλ. ηλεκτρονική τάξη και δικές σας σημειώσεις από το μάθημα.]

J. & L. Milroy: τα κοινωνικά δίκτυα

(A) Ηλεκτρονική τάξη, αρχείο 18.

(B) (α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 2: *Διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας*, κεφάλαιο 2.2.5.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ: Το κεφάλαιο δεν καλύπτεται στο συγκεκριμένο βιβλίο, βλ. ηλεκτρονική τάξη και δικές σας σημειώσεις από το μάθημα.

(7) Συνύπαρξη και επαφή γλωσσών. Το φαινόμενο της *κοινωνικής διγλωσσίας* (*diglossia*) κατά τον Ferguson: χαρακτηριστικά γνωρίσματα και εξέταση του φαινομένου σε συγκεκριμένες γλωσσικές κοινότητες, μεταξύ των οποίων και η ελληνική.

(A) Ηλεκτρονική τάξη, αρχείο 19.

(B) (α) ΑΡΧΑΚΗΣ & ΚΟΝΔΥΛΗ: Ενότητα 2: *Διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας*, κεφάλαιο 2.4.1, 2.4.2., 2.4.2.1.

ή

(β) ΜΠΑΣΛΗΣ: Κεφάλαιο 4.

Καλό διάβασμα (με το μυαλό, όχι με τα μάτια...), καλή επιτυχία!